

**Що насправді очікують вчені в Україні та українські
ВНЗ від наукової діаспори**

Аналітичний звіт

Євгенія Поліщук

співзасновниця ініціативи

«Українська наукова діаспора»

За результатами зустрічі 13 лютого 2026 р.
в Ужгородському національному університеті
під час Зимової Школи «Інтернаціоналізація вищої освіти»

Методологія

- **30 анкет учасників**, які представляли українські заклади вищої освіти, яке було проведено упродовж воркшопу, який був присвячений діаспорним механізмам інтернаціоналізації вищої освіти.
- **Склад учасників:** науково-педагогічні представники, адміністративний персонал.
- **Відкриті питання**, що стосувалися стосунків з діаспорою:
 - 1) Як учасники визначають «Наукову діаспору»?
 - 2) Що, на думку учасників, робить діаспора?
 - 3) Як учені з діаспори можуть допомогти в персональному розвитку науковців?
 - 4) Як діаспора може допомогти університетам?
 - 5) Основні бар'єри у співпраці між вченими з діаспори і вченими в Україні?

Як учасники визначають «Наукову діаспору»

Діаспора як:

- професійна спільнота
- експертний хаб
- інтелектуальна мережа
- представництво української науки у світі
- голос України

 Висновок: Це показує зростання розуміння діаспори не лише як географічного явища, а як функціональної мережі впливу.

Що, на думку учасників, робить діаспора?

Мережування та міжнародна інтеграція

- налагодження контактів
- створення партнерств
- пошук міжнародних консорціумів

Наукова діяльність

- спільні дослідження
- рецензування
- менторство
- трансфер знань

Представлення України у світі

- популяризація української науки
- адвокація інтересів України
- участь у міжнародних проєктах
- Голос України

Освітня підтримка

- лекції
- онлайн-курси
- конференції

 Висновок: діаспора сприймається як активний агент розвитку, а не символічна спільнота.

Персональний розвиток кар'єри

Кар'єрна навігація

- допомога зрозуміти, які теми актуальні за кордоном
- орієнтація у трендах досліджень
- розуміння можливостей у різних країнах

Match-making

- включення у міжнародні проєкти
- пошук людей «під конкретні напрямки»

Академічна підтримка

- рекомендаційні листи
- допомога з CV
- підготовка публікацій
- редакторська підтримка

Гранти та фінансування

- допомога з заявками
- партнерство для Horizon/COIL/інших програм

Персональний розвиток кар'єри

Науковий розвиток

- рецензування статей
- спільні публікації
- консультації
- визначення актуальних тем досліджень

Менторство

- поради щодо кар'єрного розвитку
- супровід молодих дослідників

Висновок: Учасники бачать діаспору як кар'єрний акселератор.

Як діаспора може допомогти університетам?

Інституційна інтернаціоналізація

- нові партнери
- міжнародні консорціуми
- спільні освітні програми

Освітній розвиток

- гостьові лекції
- міжнародні школи
- оновлення програм
- COIL-проєкти

Наукова діяльність

- спільні гранти
- конференції
- доступ до інфраструктури
- підвищення якості досліджень

Репутація університетів

- видимість у світі
- публікації у міжнародних журналах
- інтеграція у Scopus/Web of Science

 Висновок: університети бачать діаспору як ресурс стратегічного розвитку, а не лише як спікерів чи гостей.

Як діаспора може допомогти університетам?

Освітня трансформація

- оновлення навчальних програм
- розвиток магістерських програм
- впровадження іноземних best practices

Інфраструктура

- доступ до лабораторій
- технологічні переваги

Академічна якість

- участь у редакційних колегіях
- рецензування
- розвиток наукових журналів

Міжнародна позиціонованість

- підвищення видимості університетів
- участь у міжнародних рейтингах

Бар'єри системної співпраці

Інституційні бар'єри

- відсутність системної політики співпраці
- бюрократія
- складні адміністративні процедури
- нестача координаторів/офісів інтернаціоналізації

Людський фактор

- перевантаження викладачів
- низька мотивація
- нестача часу
- Відсутність координаторів у ЗВО

Фінансові обмеження

- недостатнє фінансування
- відсутність компенсацій для участі в міжнародних проєктах

Комунікаційні проблеми

- брак інформації про можливості
- відсутність регулярних каналів взаємодії
- слабкий нетворкінг

Різниця систем

- різні академічні стандарти
- складність інтеграції у міжнародні процеси

 Висновок: учасники не бачать проблему у діаспорі — вони бачать структурні бар'єри всередині університетів.

Висновки

- 👉 Учасники не просять більше лекцій.
- 👉 Вони хочуть інституційної інтеграції діаспори у розвиток університетів.
- 👉 Основна перешкода — відсутність системних механізмів на рівні ЗВО

- 👉 Українські університети бачать діаспору як агента інтернаціоналізації
- 👉 Найбільший запит — структурована взаємодія, а не разові події

Наші контакти

- <https://www.facebook.com/ukrainiansciencediaspora1>
- <https://www.linkedin.com/company/ukrainian-science-diaspora>
- ukrdiaspora.nauka.gov.ua/en
- ukrdiaspora@nauka.gov.ua